SIMIN BEHBAHÂNI

A ghazal feltámadása

(RÉSZLETEK A *FELTÁMADÁS* CÍMŰ KÖTET ELSŐ KIADÁSÁNAK ELŐSZAVÁBÓL)*

„... A *ghazal* kora lejárt. Ez a szépség, selyem köntösében és gyémánt koronájában lepihent jégágyába, és ezentúl így kell csodálnunk őt. Élettelen ez a jég-tünemény, halott, többé nem fogja kinyitni szemét, és csábító tekintetével nem fogja megdobbantani szívünket." – Több éve mondogatják ezt.

Lehet, hogy így igaz: a *ghazal* jégszoborként egy olyan térben rejtőzött, ahol a hét évszázados kikristályosodást követően minden porcikája jégbe dermedt, és már csak a fény tudott áthatolni rajta. Ez a festői, gyönyörű teremtés a mai emberek számára megközelíthetetlen, érthetetlen, a kor igényeit nem elégíti ki.

Én tudtam mindezt, és magamban azt gondoltam, vajon nem lehetne-e ezt a jeget megolvasztani, és nem lehetne-e ennek az alvó szépségnek a testében egy új lelket fakasztani, vajon nem lehetne-e életre kelteni?

...Lassan, óvatosan elkezdtem saját *ghazal*jaim a klasszikus *ghazal*októl eltávolítani – ez igen nehéz feladat volt, ugyanis a legapróbb hiba nevetséges, komikus hatást eredményezett volna...

...A szavak kiválasztásában soha nem ragaszkodtam a hagyományos, megszokott kifejezésekhez, és nem ódzkodtam tipikusan mai – esetleg költőietlen hangzású – kifejezések és szófordulatok használatától...

A *ghazal* új életre keltésének érdekében tett erőfeszítéseim oroszlánrésze a társadalmi témák beillesztése a *ghazal* formai keretei közé volt. Kitartó próbálkozással és kísérletezéssel megtanultam, hogyan lehet ezt a témát választékos, költői kifejezésekkel bemutatni, úgy, hogy tartalom és forma között ne legyen ellentmondás, diszharmónia, és a *ghazal* az eredeti lágyságát, finomságát, ékességét megőrizze.

Erőfeszítéseim másik jelentős része a kliséktől és közhelyektől való tartózkodás volt. Törekedtem arra, hogy napjaink nyelvén szóljak, ne azon a nyelven, mely több mint hét évszázada a *ghazal* sajátja, ugyanakkor az azon végzett legapróbb változtatásokat is óvatosan, alaposan megfontolva végeztem.

...Ezekben a *ghazal*okban tud a világom kibontakozni – a világom, minden durvaságával és ékességével, minden örömével és bánatával, minden rugalmasságával és merevségével, minden igazságosságával és igazságtalanságával.

...Úgy gondolom, hogy a klisék ismételgetésének kora lejárt – akár prozódiai és retorikai könyvek által javasolta e klisék használata, akár semmilyen szabály nem indokolja az elcsépelt kifejezések szabad áramlását.

---

* Simin BEHBAHÂNI, *Majmuᶜe-ye dâstânhâ o yâdneveštha*, Mo'assese-ye Entešârât-e Negâh, Tehrân, 1391 š./ 2012. 424–425.

...Új hangzás a hagyományos forma megőrzésével, ez költészetem sajátossága, ez verseim ismertetőjele, ez különbözteti meg költeményeim másokétól.

...Nagyon szeretném mondanivalóm és világom a *ghazal* keretei között kifejteni, nagyon szeretném a *ghazal* feltámasztását magam végre hajtani, nagyon szeretném ezt a jégbe dermedt szépséget életerőssé és tevékennyé tenni, nagyon szeretnék a *ghazal*ban meghalni, egy olyan *ghazal*ban, mely hosszú éveken át fog tovább élni.

Végezetül úgy gondolom, amennyire tőlem telt, mindent megtettem a *ghazal* megújítása, új életre keltése érdekében. De ez még csak az út kezdete, nincs kétségem a felől, hogy az út közepén el fogok bukni, de az eljövendő friss nemzedék majd eljut az út végére...

1352 (1973) tavasza

TORMA KATALIN fordítása

MARKO POGAČNIK: A ROLLING STONES GYUFÁSDOBOZOK, 1967.
Marinko Sudac Collection - Avantgarde Museum, Zágráb